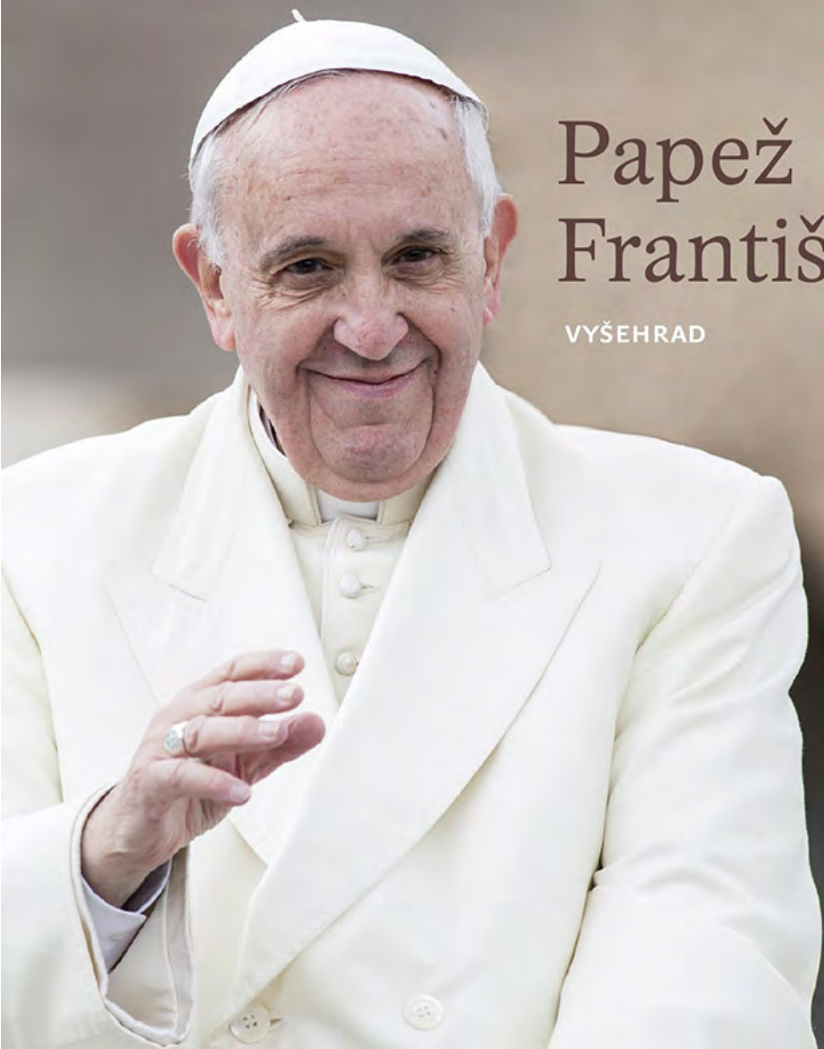

DOBŘÝ ŽIVOT

Papež
František

VYŠEHRAĐ

Dobrý život

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Papež František
Dobrý život – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

DOBŘÝ
ŽIVOT

Papež František

DOBŘÝ ŽIVOT

Papež
František

VYŠEHRAĐ

© 2021 FullDay Srl, Milano
© Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2021
Translation © Jana Gruberová, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-7601-920-1
ISBN e-knihy 978-80-7601-921-8 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)
ISBN e-knihy 978-80-7601-909-6 (1. zveřejnění, 2024) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7601-910-2 (1. zveřejnění, 2024) (mobi)

ÚVOD: JSI DIV

„Dítě se nám narodilo, syn je nám dán“ (Iz 9,5)

Syn je nám dán. Často se říkává, že největší životní radostí je narození dítěte. Je to něco mimořádného, co všechno mění, co uvádí do pohybu netušené energie a pomáhá přemáhat únavu, potíže a noční bdění, neboť přináší štěstí natolik veliké, že ve srovnání s ním nám nic není zatěžko.

Ježíšovo narození je novinou, která nám každý rok umožňuje vnitřně se znovuzrodit a nalézt v Ježíši sílu ke zvládnutí každé zkoušky. Ano, neboť se narodil nám: mně, tobě, nám všem, každému.

Tuto svatou noc se slovo „nám“ vrací: „Dítě se *nám* narodilo,“ prorokoval Izajáš. „Dnes se *nám* narodil Spasitel,“ opakovali jsme v žalmu; Ježíš „vydal sám sebe za *nás*“ (Tt 2,14), prohlásil svatý Pavel, a anděl v evangeliu zvěštoval: „Dnes se *vám* narodil Spasitel“ (L 2,11).

Co však znamená toto „nám“? Že Boží syn, požehnaný z přirozenosti, z nás přichází učinit děti, požehnané milostí. Ano, Bůh přichází na svět jako dítě, aby z nás učinil Boží děti. Jak nádherný dar! Bůh dnes nad námi žasne a každému z nás praví: „Jsi div.“

Sestro, bratře, neklesej na mysli. Máš pokušení považovat se za omyl? Bůh ti říká: „Nikoli, jsi moje dítě!“ Máš dojem, že neobstojíš, bojíš se, že nebudeš dostatečně na výši, máš strach, že nevyjdeš z tunelu, do kterého tě sevřela životní zkouška? Bůh ti říká: „Odvalu, jsem s tebou.“ Neříká to slovy, nýbrž tím, že se stává dítětem jako ty a pro tebe, aby ti připomněl východisko každého tvého znovuzrození: uznat se za Božího syna, Boží dceru. Toto je nezničitelný zárodek naší naděje, žhavé jádro podpírající naše bytí. Za našimi dobrými vlastnostmi a nedostatky spočívá tato pravda, silnější než minulá poranění a selhání, než obavy a neklid z budoucnosti: jsme milovanými dětmi. A láska, kterou nás Bůh miluje, nezávisí a nikdy nebude záviset na nás: je *láskou danou zdarma*. Dnes v noci nám řekl svatý Pavel: „Projevila se Boží dobrotá“ (1Tt 2,11). *Není nic drahocennějšího.*

Syn je nám dán. Otec nám nedaroval *něco*, nýbrž svého jednorozeného Syna, který je veškerou jeho radostí. A přece, hledíme-li na nevděčnost člověka vůči Bohu a na nespravedlnost vůči tolika našim bratrům a sestrám, vkrádá se pochybnost: Udělal Bůh dobře, že nám tolik daroval? Dělá dobře, že k nám stále chová důvěru? Nepřeceňuje nás? Ano, přeceňuje, protože nás k smrti miluje. Neumí nás nemilovat. Je takový, tolik se od nás liší. Má nás rád neustále a víc než my sami sebe. Takto tajně vstupuje do našeho srdce. Bůh ví, že jediný způsob, jak nás zachránit, zahojit nás zevnitř, je milovat nás: neexistuje jiný způsob. Ví, že se zlepšíme jediné přijetím jeho neochabující lásky, která není proměnlivá, avšak proměňuje nás. Pouze Ježíšova láska přeměňuje život, léčí ty nejhlubší rány, vysvobozuje z bludného kruhu nespokojenosti, zloby a hořekování.

Syn je nám dán. V nuzných jeslích ztemnělé stáje opravdu leží Boží syn. Vynořuje se další otázka: proč přišel na svět

v noci, v nedůstojném obydlí, v chudobě a odmítán, když by si jako největší král zasloužil narodit se v nejkrásnějším z paláců? Proč? Aby nám dal na srozuměnou, nakolik miluje naše člověčenství: do té míry, že se jeho *konkrétní láska* dotýká naší nejhorší bídy. Boží syn přišel na svět jako někdo světem odepsaný, aby nám řekl, že každý odepisovaný člověk je synem Božím. Narodil se, jako se rodí slabé a křehké dítě, abychom láskyplně přijali svou křehkost a objevili něco důležitého: také s námi totiž Bůh rád činí veliké věci skrze naši ubohost, stejně jako v Betlémě. Vložil celou naši spásu do jeslí jedné stáje a neobává se naší bídy. Dovolme, aby svým milosrdenstvím proměnil naši ubohost!

Takový je tedy význam toho, že se Dítě narodilo *nám*. Je tu však ještě jedno „vám“, kterým se anděl obrací k pastýřům: „To vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí“ (L 2,12). Toto znamení, Dítě v jeslích, je určeno také nám, aby udávalo směr našemu životu. V Betlémě, což znamená „Dům chleba“, je Bůh položen v jeslích, jako by nám připomínal, že jej potřebujeme k životu jako chléb k jídlu. Potřebujeme se nechat prostoupit Jeho *zdarma danou, neochabující a konkrétní láskou*. Kolikrát jen však dychtíme po zábavě, úspěchu a světskosti, a tak tišíme hlad pokrmem, který nesyťí a zanechává v nitru prázdnotu! Pán si ústy proroka Izajáše posteskl, že zatímco vůl a osel znají své jesle, my, jeho lid, neznáme Boha, který je zdrojem našeho života (srov. Iz 1,2–3). Je to pravda: naše neukojitelné majetnictví nás vrhá do tolikerých *jeslí marnosti*, přičemž zapomínáme na ty betlémské. Na ony jesle, které vše postrádají, ale oplývají láskou, a které nás učí, že životní potravou je nechat se milovat Bohem a milovat druhé. Ježíš nám dává příklad. On, Boží Slovo, je nemluvnětem, nemluví, ale nabízí život. Zato my toho namluvíme mnoho, ale často jsme *analfabety v prokazování dobra*.

Syn je nám dán. Kdo má malé dítě, ví, kolik vyžaduje lásky a trpělivosti. Dítě je třeba krmit, pečovat o ně, dbát na jeho čistotu, mít na zřeteli jeho křehkost a požadavky, jež jsou často obtížně srozumitelné. Dítě dává pocítit, že jsme milováni, ale také učí milovat. Bůh přišel na svět jako dítě, aby nás podnítil k péči o druhé. Jeho jemný pláč nám dává pochopit, jak zbytečné jsou mnohé naše rozmarny. Jeho bezbranná a odzbrojující láska nám připomíná, že čas, který máme, neslouží k sebelítosti, nýbrž abychom osušili slzy trpícím. Bůh se zabydlel blízko nás, chudý a potřebný, aby nám řekl, že službou chudým mu prokazujeme lásku. Od oné noci, jak napsala Emily Dickinsonová, „je přibytěk Boha blízko tomu mému a jeho vnitřním zařízením je láska“.

PATNÁCT PRAVIDEL DOBRÉHO ŽIVOTA

1

Hleď, abys doufal tam, kam tě Bůh zasadil! Vždycky doufej!

2

Ježíš nám předal světlo, které září v temnotách: braň je a chraň. Toto jediné světlo je největším bohatstvím, které bylo svěřeno tvému životu.

3

Nepodléhej noci: pamatuj, že první nepřítel, jehož si máš podrobit, není vně, ale ve tvém nitru. Nedopřávej tedy prostor trpkým a temným myšlenkám. Tento svět je prvním zázrakem, který Bůh učinil a jímž vložil do našich rukou milost nových divů. Víra a naděje jdou pospolu.

4

Pěstuj ideály. Žij pro to, co člověka převyšuje. I kdyby tě jednoho dne tyto ideály měly přijít draho, nikdy je nepřestávej nosit ve svém srdci. Věrnost dosáhne všeho.

5

Věř v existenci pravd vyšších a krásnějších. Důvěřuj v Boha Stvořitele, v Ducha svatého, který všechno přivádí k dobru, do náruče Krista, který očekává každého člověka na konci jeho života. Věř, že tě očekává. Svět jde vpřed díky pohledu mnoha lidí, kteří razili cesty, stavěli mosty, snili a věřili, třebaže kolem sebe slyšeli posměšná slova.

6

*Nikdy si nemysli, že zápas, který vedeš zde na zemi, je zbytečný. Na konci života nás nečeká zmar, neboť v nás pulsuje setba absolutna. Bůh neklame. Jestliže do našich srdcí vložil naději, nechce ji drtit ustavičnými frustracemi. Všechno se rodí, aby vykvetlo ve věčném jaru, včetně nás. Bůh nás stvořil, abychom rozkvetli. Vzpomínám si na jednu báseň velkého řeckého básníka Nikose Kazantzakise nazvanou *Mandloň*: „Dub pravil mandloni: / Vyprávěj mi o Bohu. / A mandloň vykvetla.“*

7

Kdekoli jsi, buď! Pokud jsi upadl, povstaň! Nikdy nezůstávej na zemi, vstaň, nech si pomoci, aby ses postavil na nohy. Sediš-li, vydej se na cestu! Ochromuje-li tě nuda, vyžeň ji dobrými skutky! Cítíš-li prázdnotu a klesáš na mysl, pros Ducha svatého, aby tvou nicotu znovu naplnil.

8

Vnášej mezi lidi pokoj. A nenaslouchej hlasu, který rozsévá nenávist a rozkol. Nenaslouchej takovým hlasům. Lidské bytosti, jakkoli se od sebe liší, byly stvořeny, aby žily spolu. Uprostřed neshod měj strpení; jednoho dne zjistíš, že každý je nositelem zlomku pravdy.

9

Miluj lidi. Miluj každého jednotlivě. Respektuj cestu všech, ať již přímou či krkolomnou, vždyť každá z nich vypráví svůj vlastní příběh. Každý z nás má svůj jedinečný a nenahraditelný příběh. Každé narozené dítě je příslibem života, který opětovně prokazuje, že je silnější než smrt. Každá vzcházející láska je proměňující silou, dychtící po štěstí.

10

A především sni! Neměj strach snít. Sni! Sni o světě, který ještě není vidět, ale jistě nadejde. Silou své naděje věříme v existenci stvoření, které se rozpíná až ke svému konečnému naplnění, až bude Bůh všechno ve všem. Lidé schopní představivosti darovali lidstvu vědecké a technologické objevy. Brázдили oceány, našlapovali po půdě, kam předtím nikdo nevkročil. Muži a ženy, kteří chovali tato očekávání, jsou také těmi, kdo přemohli otroctví a přičinili se o lepší životní podmínky pro všechny. Přemýšlej o těchto mužích a ženách.

11

Buď odpovědný za tento svět a život každého člověka. Pomysli, že každá nespravedlnost namířená vůči chudému člověku je otevřenou ranou a umenšuje tvoji vlastní důstojnost. Život nekončí tebou a na tento svět přijdou další pokolení, která vystřídají to naše, a po nich ještě mnohá jiná. Každý den pros Boha o dar odvahy. Pamatuj, že Ježíš za nás přemohl strach. Přemohl strach! Strach, náš nejproradnější nepřítel, nezmůže nic proti víře.

12

A když na tebe v nějaké životní tíži dolehne strach, *vzpomeň si, že nežiješ jenom pro sebe*. Již ve křtu se tvůj život ponořil do trojičního tajemství a ty patříš Ježíši. A kdyby tě jednoho dne zachvátil děs anebo sis myslel, že zlo je příliš velké, než aby se mu člověk postavil, pomysli jednoduše na to, že v tobě žije Ježíš, který si skrze tebe chce pokojně podrobit všechny nepřátele člověka: hřích, nenávist, zločin, násilí.

13

Vždy odvážně hlásej pravdu, ale pamatuj, že nikomu nejsi nadřazen. Pamatuj na to a nad nikým se nepovyšuj. I kdybys jako poslední z lidí věřil v pravdu, přesto se nevyhýbej lidské společnosti. I kdybys žil v mlčení poustevny, nos v srdci utrpení každého tvora. Jsi křesťanem a v modlitbě všechno odevzdáváš Bohu.

14

Když pochybíš, znovu vstaň. Nic není lidštějšího než chybovat, avšak tato pochybení se nemají stát vězením. Nezůstávej v poutech svých omylů. Boží syn nepřišel kvůli zdravým, ale kvůli nemocným, a tudíž přišel i kvůli tobě. A kdybys v budoucnu pochybil znovu, neboj se a znovu vstaň! Víš proč? Protože Bůh je tvůj přítel.

15

Zachváti-li tě hořkost, *pevně věř ve všechny lidi, kteří ještě pracují pro dobro*: v jejich pokoře je zárodek nového světa. Stýkej se s lidmi, kteří si uchovali dětské srdce. Uč se z údivu, pěstuj úžas. Žij, miluj, sni, věř. A s milostí Boží nikdy nezoufej.

I.

VŠICHNI JSME VZÁCNÍ

Jsi důležitý

Pro Boha jsi skutečně cenný, nikoli nevýznamný. Jsi pro něj důležitý, neboť jsi dílem jeho rukou. Proto ti věnuje pozornost a s láskou na tebe pamatuje. Máš důvěřovat v tuto Boží paměť – není to „harddisk“, který zaznamenává a ukládá všechny naše údaje, ale srdce, které jihne soucitem a raduje se, když bezezbytku vymazává jakoukoli naši stopu zla. Nechce si vést účetnictví tvých chyb a v každém případě ti pomůže, aby ses něčemu naučil také ze svých pádů, protože tě miluje.

Je to láska, která se nevnučuje a nedrtí, láska, která nevytěšňuje na okraj, neumlčuje a nemlčí, láska, která neponižuje a neujařmuje. Je to Boží láska – každodenní, taktní a uctivá láska, svobodná a osvobozující láska, láska, která uzdravuje a pozvedá. Je to Pánova láska, která chutná více po vzestupech než po pádech, po smíření než po zákazech, po poskytnutí nových příležitostí než po odsouzení, po budoucím než po minulém.

Nikomu se neodpírá radost

Velké nebezpečí hrozící současnému světu s jeho rozmanitou, leč zatěžující konzumní nabídkou, je individualistický smutek, který prýští ze z pohodlnělého a lakomého srdce, z chorobného vyhledávání povrchních rozkoší a z osamělého svědomí. Když se vnitřní život uzavře do vlastních zájmů, už nezbývá prostor pro druhé, již se sem nevejdou chudí lidé, nenaslouchá se Božímu hlasu, nezakouší se již libá radost z jeho lásky, nepulsuje nadšení pro konání dobra. Také věřící lidé jsou vystaveni tomuto jistému a trvalému riziku. Mnozí mu podléhají a mění se v podrážděné, nespokojené, bezduché lidi. Takto si nevolí důstojný a plný život, toto není Boží záměr s námi, toto není život v Duchu, pramenící ze srdce vzkříšeného Krista.

Vybízím každého křesťana, ať už se nachází na jakémkoli místě a v jakékoli situaci, aby se ještě dnes znovu osobně setkal s Ježíšem Kristem, nebo alespoň aby učinil rozhodnutí, že se jím dá potkat a že ho bude každý den bez ustání hledat. Nikdo nemá sebemenší důvod myslet si, že se ho toto pozvání netýká, protože z radosti, kterou dává Bůh, není nikdo vyloučen.

Veliká sázka

Když mi nějaký mladý člověk řekne: „Časy jsou zlé, otče, co proti tomu zmůžeme,“ tak bych ho rovnou poslal za psychiatrem. Je to něco nepochopitelného! Nemohu pochopit, že mladý člověk nechce udělat něco velkého, vsadit na velké ideály, na velkou budoucnost. Potom uskuteční to, co může, ale ta sázka na krásné a velké věci tu musí být! Jste tvůrci budoucnosti. Proč? Protože v sobě máte tři touhy.

Za prvé: *touhu po kráse*. Krása se vám líbí – když muzicírujete, hrajete divadlo, malujete obrazy, hledáte v tom krásu. Jste hledači krásy.

Za druhé: *touhu po dobru*. Jste proroky dobra. Dobro vás těší, jste rádi dobří. A toto dobro je nakažlivé, pomáhá druhým.

A také, za třetí: *žízň po pravdě* a hledáte ji. Řeknete-li: „Otče, já mám pravdu!“, odpovím: „Mýlíš se, pravdu nelze vlastnit, neneseme si ji v sobě. Pravdu, která je Bůh, je možné potkat. Pokud se s ní však chceme potkat, je třeba ji hledat.“

Tyto tři touhy svého srdce musíte nést do budoucnosti a utvářet budoucnost skrze krásu, dobrotu a pravdu. K tomu jste dnes zváni. Jestliže jste ale líní nebo smutní – jak nehezkké je vidět smutné mladé lidi – krása nebude krásou, dobrotu nebude dobrotou a pravda bude něco jiného...

Myslete na to, abyste vsadili na velký ideál – ideál světa tvořeného dobrotou, krásou a pravdou.

Také vlastní křehkost má smysl

Ježíš přichází, aby dodal nový smysl naší křehkosti. Připomíná nám, že v jeho očích jsme cennější, než si myslíme. Říká nám, že je rád, když s ním sdílíme své slabosti. Opakuje nám, že jeho milosrdenství se nebojí našich trápení. Ježíšovo milosrdenství se nebojí naší bídy. A především nás s láskou uzdravuje z těch slabostí, které sami nedokážeme vyléčit.

Jaké jsou to slabosti? Zamysleme se nad tím. Zášť vůči člověku, který nám ublížil – z té se sami neuzdravíme; odstup od druhých lidí a uzavřenost do sebe – ani z toho se sami nevyléčíme; sebelítost a lamentování, aniž bychom našli klid – také z této slabosti se sami nemůžeme uzdravit. Ježíš nás léčí

svou přítomností, svým chlebem, eucharistií. Eucharistie je účinným lékem na tuto uzavřenost. Chléb života totiž hojí zkostnatělost a přeměňuje ji v poddajnost.

Eucharistie uzdravuje, protože sjednocuje s Ježíšem: umožňuje nám osvojit si jeho způsob života, jeho schopnost lámat se a darovat se bratrům a sestrám, oplácet zlo dobrem. Dává nám odvalu vyjít ze sebe a s láskou se sklonit ke křehkosti druhých lidí, jako to Bůh činí s námi. To je logika eucharistie. Přijímáme Ježíše, který nás miluje a uzdravuje naše slabosti, abychom milovali druhé a pomáhali jim v jejich slabostech, a to celoživotně.

Tvé cenné poslání

Kéž nebe dá, abys rozpoznal, jaké Ježíšovo slovo či poselství Bůh tvým životem touží sdělit světu. Dej se proměnit, obnovit Duchem, aby to bylo možné, a tvoje cenné poslání tak nezaniklo. Pán ho dovrší navzdory tvým chybám a neblahým chvílím, jen když neopustíš cestu lásky a vždy si zachováš otevřenost k jeho nadpřirozenému působení, které tříbí a osvěcuje.

Bůh miluje jako první

Bůh nás překvapuje. Dejme se Bohem překvapit! Nepřebírejme „počítačovou psychologii“, která nám podsouvá, že všechno víme. Hledáme nějakou informaci? Stačí mžik a počítač ti poskytne veškeré odpovědi – a žádné překvapení.

Bůh se v lásce projevuje skrze překvapení. Pomysleme na svatého Matouše. Byl to zdatný obchodník a, krom toho,

podváděl své vlastní krajany – vybíral od Židů daně, které dával Římanům. Měl spoustu peněz. Když Ježíš procházel kolem, pohlédl na něj a řekl: „Pojď!“ Ostatní lidi to překvapilo: „Jak to, že povolal toho hanebného zrádce!“ Překvapivé zjištění, že je milován, však Matouše přemohlo a následoval Ježíše. Onoho rána, když se loučil se svou ženou, by nikdy nepomyslel, že se domů vrátí ve spěchu a bez peněz, aby jí řekl, ať vystrojí hostinu. Hostinu pro toho, který jej miloval jako první a překvapil jej něčím důležitějším, než byly peníze, které měl.

Dej se překvapovat Boží láskou! Neboj se překvapení, která tebou otřesou a zpochybní tě, ale také tě postaví na cestu. Pravá láska tě podněcuje, abys vydal svůj život i za cenu toho, že zůstaneš s prázdnýma rukama.

Dobro je i tam, kde vidíme jen zlo

Ježíš vypráví, jak na poli, které bylo oseto dobrým semenem, vyklíčil také plevel, což je výraz zahrnující všechny škodlivé rostliny, zamořující půdu (srov. Mt 13,24–43). Služebníci jdou tedy k hospodáři, aby se zeptali, odkud se plevel vzal, a on jim odpoví: „To udělal nepřítel“ (v. 28). Sluhové by chtěli plevel hned vytrhat, avšak hospodář jim to zakazuje, aby při sbírání plevele nevytrhali také pšenici. Je třeba počkat až do žní. Teprve tehdy se od sebe rostliny oddělí a plevel bude spálen. Je to příběh, který se řídí zdravým rozumem.

Sluhové zamýšlejí ihned odstranit zlo, tedy ničemné lidi, avšak hospodář je moudřejší a vidí dál. Je třeba umět čekat, protože snášet pronásledování a protivenství je součástí křesťanského povolání. Zlo je zajisté třeba odstranit, ale s lidmi, kteří se dopouštějí nepravostí, je třeba mít trpělivost. Není